

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 12 januari 2023*

”Begäran om förhandsavgörande – Område med frihet, säkerhet och rättvisa –
Gemensam asylpolitik – Villkor för beviljande av flyktingstatus – Direktiv 2011/95/EU –
Artikel 10.1 e och 10.2 – Skäl till förföljelsen – Begreppen politisk åskådning och tillskriven
politisk åskådning – En asylsökande försöker i sitt ursprungsland, med hjälp av rättsliga medel,
försvara sig mot aktörer som inte företräder staten vilka agerar rättsstridigt och har möjlighet att
använda statens repressiva apparat”

I mål C-280/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Lietuvos
vyriausiosios administracinis teismas (Litauens högsta förvaltningsdomstol) genom beslut av den
21 april 2021, som inkom till domstolen den 30 april 2021, i målet

P.I.

mot

Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen),

sammansatt av avdelningsordföranden K. Jürimäe samt domarna M. Safjan, N. Piçarra (referent),
N. Jääskinen och M. Gavalec,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- P.I., genom L. Biekša, advokatas,
- Litauens regering, genom K. Dieninis och V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: litauiska.

– Europeiska kommissionen, genom A. Azéma och A. Steiblyté, båda i egenskap av ombud,
och efter att den 30 juni 2022 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 10 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan P.I. och Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (migrationsavdelningen vid Republiken Litauens inrikesministerium, nedan kallad migrationsavdelningen). Målet rör migrationsavdelningens vägran att bevilja P.I. flyktingstatus.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

- 3 Konventionen angående flyktingars rättsliga ställning undertecknades i Genève den 28 juli 1951 och trädde i kraft den 22 april 1954 (*United Nations Treaty Series*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)) (nedan kallad Genèvekonventionen). Den har kompletterats genom protokollet angående flyktingars rättsliga ställning som antogs i New York den 31 januari 1967 och som trädde i kraft den 4 oktober 1967. I artikel 1 A.2 första stycket i Genèvekonventionen föreskrivs att begreppet flykting är tillämpligt på den som ”i anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning befinner sig utanför det land, vari han är medborgare, samt är ur stånd att eller på grund av sådan fruktan, som nyss sagts, icke önskar att begagna sig av sagda lands skydd”.

Unionsrätt

- 4 Skälen 4, 12, 16 och 29 i direktiv 2011/95 har följande lydelse:

”(4) Genèvekonventionen och protokollet utgör grundstenen i det folkrättsliga systemet för skydd av flyktingar.

...

(12) Huvudsyftet med detta direktiv är dels att garantera att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd, dels att garantera att en miniminivå av förmåner är tillgänglig för dessa personer i samtliga medlemsstater.

...

- (16) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Direktivet syftar särskilt till att säkerställa full respekt för den mänskliga värdigheten och de asylsökandes och deras medföljande familjemedlemmars rätt till asyl, och till att främja tillämpningen av artiklarna 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 och 35 i stadgan och bör därför genomföras på ett sätt som överensstämmer med detta ändamål.

...

- (29) Ett av villkoren för att kunna betraktas som flykting i den mening som avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen är att det finns ett orsakssamband mellan förföljelsegrunderna, nämligen ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och förföljelsen eller avsaknaden av skydd mot förföljelse.”
- 5 I artikel 2 d i direktivet återges, såvitt gäller tillämpningen av detsamma, den definition av ”flykting” som föreskrivs i artikel 1 A.2 första stycket i Genèvekonventionen och i artikel 2 e i samma direktiv definieras ”flyktingstatus” som ”en medlemsstats erkännande av en tredjelandssmedborgare eller en statslös person som flykting”.
- 6 I artikel 2 h i direktiv 2011/95 definieras begreppet ”ansökan om internationellt skydd” som ”en ansökan om skydd som ges in till en medlemsstat av en tredjelandssmedborgare ... och där det finns skäl att anta att personen söker flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande”, och i artikel 2 i) i samma direktiv definieras begreppet ”sökande” som ”en tredjelandssmedborgare ... som har ansökt om [sådan] skydd och vars ansökan ännu inte har lett till ett slutligt beslut”.
- 7 Artikel 4 i direktivet har rubriken ”Bedömning av fakta och omständigheter”. I punkterna 3 och 5 i den artikeln föreskrivs följande:

”3. Bedömningen av en ansökan om internationellt skydd ska vara individuell, och följande ska beaktas:

- a) Alla relevanta uppgifter om ursprungslandet vid den tidpunkt då beslut fattas om ansökan, inbegripet lagar och andra författningar i ursprungslandet samt det sätt på vilket dessa tillämpas.
- b) De relevanta utsagor och handlingar som den sökande har lämnat, inklusive information om huruvida sökanden har varit eller kan bli utsatt för förföljelse eller allvarlig skada.

...

5. När medlemsstaterna tillämpar principen att det är den sökandes skyldighet att styrka sin ansökan om internationellt skydd, och den sökandes uppgifter inte kan styrkas av skriftliga eller andra bevis, ska sådana uppgifter inte behöva bekräftas om följande villkor är uppfyllda:

- a) Sökanden har gjort en genuin ansträngning för att styrka sin ansökan.
- b) Alla relevanta faktorer som den sökande förfogar över har lagts fram och en tillfredsställande förklaring har lämnats till varför andra relevanta faktorer saknas.

- c) Sökandens uppgifter befinns vara sammanhängande och rimliga och strider inte mot tillgänglig specifik och allmän information som rör den sökandes ärende.
 - d) Sökanden har ansökt om internationellt skydd så tidigt som möjligt, såvida inte sökanden kan framföra goda skäl till varför han eller hon inte gjort det.
 - e) Sökandens allmänna trovärdighet är fastställd.”
- 8 I artikel 6 a och c i samma direktiv identifieras ”aktörer som utövar förföljelse” såsom staten och ”grupper som inte företräder staten” i förhållande till vilka det kan bevisas att staten är oförmögen eller ovillig att tillhandahålla skydd mot förföljelse eller allvarlig skada.
- 9 I artikel 9 i direktiv 2011/95, med rubriken ”Förföljelse”, föreskrivs följande:
- ”1. För att betraktas som förföljelse enligt lydelsen i artikel 1 A i Genèvekonventionen krävs att handlingarna i fråga
- a) är tillräckligt allvarliga till sin natur eller på grund av sin upprepning för att innebära en allvarlig överträdelse av de grundläggande mänskliga rättigheterna, särskilt de rättigheter från vilka det inte går att göra undantag enligt artikel 15.2 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna[, som undertecknades i Rom den 4 november 1950], eller
 - b) är en ackumulation av olika åtgärder, däribland sådana överträdelser av de mänskliga rättigheterna som är tillräckligt allvarliga för att påverka en individ på ett liknande sätt som i led a.
2. Förföljelse, enligt punkt 1, kan bland annat ta sig uttryck i
- ...
- c) åtal eller straff som är oproportionerliga eller diskriminerande,
- ...
3. Enligt artikel 2 d måste det finnas ett samband mellan de skäl som anges i artikel 10 och den förföljelse som anges i punkt 1 i den här artikeln eller avsaknaden av skydd mot sådan förföljelse.”
- 10 Artikel 10 har rubriken ”Skäl till förföljelsen”. I punkterna 1 e och 2 i den artikeln föreskrivs följande:
- ”1. Medlemsstaterna ska ta hänsyn till följande faktorer vid bedömningen av skälen till förföljelsen:
- ...
- e) Begreppet politisk åskådning ska särskilt inbegripa när någon har en åsikt, tanke eller tro i en fråga som rör de potentiella aktörer som utövar förföljelse enligt artikel 6 och deras politik eller metoder, oavsett om sökanden har handlat i linje med denna åsikt, tanke eller tro.

2. Vid bedömningen av huruvida en sökande har en välgrundad fruktan för förföljelse är det irrelevant huruvida sökanden faktiskt har de egenskaper i fråga om ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk åskådning som är skälet till förföljelsen, om en sådan egenskap tillskrivs den sökande av den som utövar förföljelsen.”

- 11 I artikel 13 i samma direktiv, med rubriken ”Beviljande av flyktingstatus”, föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska bevilja en tredjelandsmedborgare eller en statslös person flyktingstatus om han eller hon kan betraktas som flykting enligt kapitlen II och III.”

Litauisk rätt

- 12 I artikel 83.2 i Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties Nr. IX-2206 (Republiken Litauens lag om utlänningars rättsliga status nr IX-2206) av den 29 april 2004 (Žin., 2004, nr 73–2539), genom vilken bland annat direktiv 2011/95 införlivats med litauisk rätt, i dess lydelse enligt lag nr XII-1396 av den 9 december 2014 (TAR, 2014, nr 19923), föreskrivs följande:

”Om det under prövningen av ansökan konstateras att faktorerna avseende fastställandet av asylsökandens status inte kan styrkas med skriftlig bevisning trots sökandens genuina ansträngningar, ska dessa faktorer utvärderas till sökandens fördel och asylansökan ska anses vara välgrundad, om sökanden har lämnat in den så tidigt som möjligt, såvida inte sökanden kan anföra goda skäl till varför han eller hon inte gjort det, om alla relevanta faktorer som sökanden förfogar över har lagts fram och en tillfredsställande förklaring har lämnats till varför annan styrkande bevisning saknas och om sökandens uppgifter befinns vara rimliga och sammanhängande och inte strider mot tillgänglig specifik och allmän information som rör sökandens ärende.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 13 Den 15 juli 2019 lämnade P.I., som är tredjelandsmedborgare, in en asylansökan till migrationsavdelningen. Till stöd för sin asylansökan anförde P.I. att han år 2010 i sitt ursprungsland hade ingått ett avtal om köp av aktier med ett företag som ägs av en person som har kopplingar till makthavarna, däribland underrättelsetjänsten. P.I. betalade 690 000 amerikanska dollar (USD) (cirka 647 500 euro) till det företaget. Då detta avtal inte fullgjordes begärde P.I. att hans avtalspart skulle återbetala beloppet. Han blev därefter föremål för ett straffrättsligt förfarande som hade inletts på initiativ av ägaren till nämnda företag. I december 2015 tvingades han att avstå från största delen av ett projekt som hade utvecklats av hans företag. Kontrollen över hans företag hade övergått till vissa företag som tillhörde andra personer.
- 14 Det straffrättsliga förfarandet avbröts i januari 2016. Efter det att P.I. försökt försvara sig i domstol mot den olagliga tillskansningen av hans projekt återupptogs emellertid det straffrättsliga förfarandet i april 2016, som en följd av ett vittnesmål som hade lämnats mot P.I. av en person som hade kopplingar till de nya ägarna av hans företag. I december 2016 och januari 2017 resulterade det straffrättsliga förfarandet i beslut om åtal mot och häktning av P.I., som under tiden hade frångått den resterande del av projektet som han fortfarande förfogade över.

- 15 Genom beslut av den 21 september 2020 avlog migrationsavdelningen P.I.'s ansökan om flyktingstatus. Migrationsavdelningen fann efter utredningen att även om de skäl som låg till grund för risken för åtal och frihetsberövande hade identifierats och ansågs vara sannolika, motsvarade de inte något av de skäl som anges i Genèvekonventionen, däribland det skäl som grundar sig på begreppet politisk åskådning.
- 16 P.I. överklagade det beslutet till Vilniaus apygardos administracinis teismas (Vilnius regionala förvaltningsdomstol, Litauen) som ogillade överklagandet. P.I. överklagade därefter nämnda domstols dom till Lietuvos vyriausioji administracinis teismas (Litauens högsta förvaltningsdomstol), som är den hänskjutande domstolen. P.I. har bestritt migrationsavdelningens beslut, vilket fastställts i första instans, och har gjort gällande att när förföljelse eller avsaknad av skydd mot förföljelse, såsom i förevarande fall, inte har samband med "politisk verksamhet" i traditionell mening eller med politiska åsikter som uttryckts offentligt, utan med motstånd, genom konkreta handlingar, mot en grupp som agerar olagligt och som genom korruption har inflytande över staten, omfattas detta motstånd av begreppet politisk åskådning i den mening som avses i artikel 10 i direktiv 2011/95, såsom "tillskriven politisk åskådning". Han har preciserat att det brott som han anklagas för (utpressning i syfte att tillägna sig egendom av mycket stort värde som tillhör någon annan) i själva verket är en civilrättslig tvist av förmögenhetsrättslig art mellan ekonomiska aktörer.
- 17 Den hänskjutande domstolen anser att P.I. under hela utredningen konsekvent har hävdats att affärsmän som genom korruption har kopplingar till den statliga maktsfären, hade lagt beslag på hans tillgångar, att det till följd av att han hade motsatt sig det aktuella beslagtagandet hade inletts ett straffrättsligt förfarande mot honom på initiativ av en av dessa affärsmän samt att det straffrättsliga förfarandet, som var avsett att skrämma honom, efter att först ha avbrutits, hade återupptagits till följd av att P.I. hade försökt försvara sig vid domstol och hade lett till ett häktningsbeslut mot honom. Den hänskjutande domstolen har dessutom påpekat att åtal eller straffrättsliga påföljder enligt den nationella asyllagstiftningen utgör förföljelse om de är oproportionerliga och diskriminerande, och den har preciserat att det framstår som sannolikt att nämnda straffrättsliga förfarande har "iscensatts på ett konstgjort sätt", vilket innebär att om P.I. återvänder till sitt ursprungsland riskerar han att fortsätta att utsättas för förföljelse.
- 18 Mot denna bakgrund beslutade Lietuvos vyriausioji administracinis teismas (Litauens högsta förvaltningsdomstol) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till EU-domstolen:

"Ska motstånd mot en illegalt verksam och korruptionsmässigt inflytelserik grupp som utövar förtryck mot en asylsökande via statsapparaten och mot vilken det är omöjligt att rättsligen försvara sig på grund av den omfattande korruptionen i det aktuella landet betraktas som tillskriven politisk åskådning (på [engelska] '*attributed political opinion*') i den mening som avses i artikel 10 i [direktiv 2011/95]?"

Prövning av tolkningsfrågan

- 19 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 10.1 e och 10.2 i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att begreppet politisk åskådning omfattar den omständigheten att en sökande av internationellt skydd, i den mening som avses i artikel 2 h och i) i direktivet, med hjälp av rättsliga medel försöker skydda sina förmögenhetsintressen och personliga ekonomiska

intressen mot aktörer som inte företräder staten och som agerar rättsstridigt, när dessa aktörer, på grund av de kopplingar som de genom korruption upprätthåller till den berörda staten, har möjlighet att använda statens repressiva apparat till nackdel för sökanden.

- 20 Det ska inledningsvis erinras om att direktiv 2011/95, såsom anges i skäl 12 i direktivet, antogs för att bland annat se till att samtliga medlemsstater tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd.
- 21 Direktivet ska tolkas mot bakgrund av dess systematik och ändamål, med beaktande av inte bara Genèvekonventionen, som utgör grundstenen i det folkrättsliga systemet för skydd av flyktingar, såsom det erinras om i skäl 4 i direktivet, utan även, såsom framgår av skäl 16 i samma direktiv, med iakttagande av de rättigheter som erkänns i stadgan om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 november 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Militärtjänst och asyl), C-238/19, EU:C:2020:945, punkterna 19 och 20 och där angiven rättspraxis).
- 22 Enligt artikel 2 d i direktiv 2011/95 omfattar begreppet flykting bland annat en tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd.
- 23 Enligt artikel 13 i direktivet ska medlemsstaterna bevilja en tredjelandsmedborgare flyktingstatus om han eller hon uppfyller de krav som bland annat föreskrivs i artiklarna 9 och 10 i direktivet.
- 24 Den som ansöker om sådan status ska således, på grund av omständigheter som föreligger i ursprungslandet, hysa välgrundad fruktan för personlig ”förföljelse”, i den mening som avses i artikel 9.1 och 9.2 i direktiv 2011/95, av ”aktörer som utövar förföljelse” i den mening som avses i artikel 6 i direktivet, under förutsättning att det finns ett orsakssamband, i den mening som avses i artikel 9.3, mot bakgrund av skäl 29 i direktivet, mellan förföljelsen eller avsaknaden av skydd mot förföljelsen och minst ett av de fem skäl till förföljelsen som räknas upp i artikel 10 i samma direktiv. Bland dessa skäl återfinns ”politisk åskådning” (se, analogt, dom av den 5 september 2012, Y och Z, C-71/11 och C-99/11, EU:C:2012:518, punkt 51).
- 25 Vad gäller begreppet politisk åskådning, som den hänskjutande domstolens tvivel avser, föreskrivs i artikel 10.1 e i direktiv 2011/95 att det begreppet ”... särskilt [ska] inbegripa när någon har en åsikt, tanke eller tro i en fråga som rör de potentiella aktörer som utövar förföljelse enligt artikel 6 och deras politik eller metoder, oavsett om sökanden har handlat i linje med denna åsikt, tanke eller tro”. I enlighet med artikel 10.2 är det dessutom irrelevant huruvida sökanden faktiskt har de egenskaper i fråga om politisk åskådning som är skälet till förföljelsen, om en sådan egenskap tillskrivs den sökande av den som utövar förföljelsen.
- 26 Det ska i detta avseende för det första påpekas att själva ordalydelsen i dessa bestämmelser innebär att begreppet politisk åskådning ska ges en vid tolkning. Denna premiss grundar sig på flera omständigheter. Detta gäller inledningsvis användningen av uttrycket ”särskilt” för att, på ett icke-uttömmande sätt, räkna upp de omständigheter som kan identifiera begreppet. Vidare anges inte enbart den omständigheten att någon har en ”åsikt” utan även en ”tanke” eller ”tro” i frågor som rör de potentiella aktörer som utövar förföljelse, liksom nämnda aktörers ”politik” eller

”metoder” avseende dessa frågor. Det krävs inte nödvändigtvis att sökanden har handlat i linje med denna åsikt, tanke eller tro. Slutligen betonas att den som utövar förföljelsen är av uppfattningen att denna åsikt, tanke eller tro är ”politisk”.

- 27 Denna tolkning stöds av handboken om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning och riktlinjerna för internationellt skydd enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning (Förenta nationernas flyktingkommissariat (UNHCR), 1979, återutgiven och uppdaterad i februari 2019, HCR/1P/4/FRE/REV.4), som det är viktigt att hänvisa till, med hänsyn till handbokens och riktlinjernas särskilda relevans till följd av den roll som UNHCR tilldelats av Genèvekonventionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 maj 2019, Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, punkt 57 och där angiven rättspraxis). Även riktlinjerna godtar nämligen en vid tolkning av begreppet politisk åskådning, eftersom begreppet kan omfatta alla åsikter eller frågor som berör statsapparaten, regeringen, samhället eller en politik.
- 28 För det andra ska begreppet politisk åskådning i den mening som avses i artikel 10.1 e i direktiv 2011/95, då det syftar till att skydda åsikts- och yttrandefriheten, tolkas mot bakgrund av artikel 11 i stadgan, vilken uttryckligen anges i skäl 16 i direktivet som en av de artiklar som tillämpningen av direktivet syftar till att främja.
- 29 Enligt artikel 11 i stadgan har var och en rätt till yttrandefrihet, vilket innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser. Såsom framgår av förklaringarna avseende stadgan om de grundläggande rättigheterna (EUT C 303, 2007, s. 17) och artikel 52.3 i stadgan har de rättigheter som garanteras i artikel 11 i stadgan samma innebörd och räckvidd som de rättigheter som garanteras i artikel 10 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, såsom den har tolkats i praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Detta påverkar dock inte den omständigheten att dessa rättigheter ges ett mer omfattande skydd i unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 april 2022, Polen/parlamentet och rådet, C-401/19, EU:C:2022:297, punkt 44).
- 30 Det framgår av denna rättspraxis att yttrandefriheten utgör en av grundvalarna för ett demokratiskt samhälle och en av de grundläggande förutsättningarna för dess framsteg och varje persons utveckling och att den i princip inte bara skyddar de ”uppgifter” eller ”tankar” som mottas positivt eller som anses vara oförargliga eller likgiltiga, utan även sådana som förnärmar, chockerar eller oroar, i syfte att säkerställa pluralism, tolerans och öppenhet, vilka är nödvändiga förutsättningar för ett demokratiskt samhälle (Europadomstolen, 15 oktober 2015, Perinçek mot Schweiz, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008, § 196 i).
- 31 Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har dessutom framhållit att artikel 10.2 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna knappast lämnar något utrymme för inskränkningar i yttrandefriheten när det gäller politisk debatt eller frågor av allmänintresse och att yttrandefriheten normalt ges en hög skyddsnivå när de yttranden som görs avser en fråga av allmänintresse (dom av den 15 oktober 2015, Perinçek mot Schweiz, CE:ECHR:2015:1015JUD002751008, § 196 i, § 197, 230 och 231). Nämda domstol har även påpekat att korruption i samband med förvaltningen av offentliga angelägenheter inom staten är en fråga av allmänintresse och att diskussionen om denna fråga bidrar till den politiska debatten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 31 maj 2016, Nadtoka mot Ryssland, CE:ECHR:2016:0531JUD003801005, § 43).

- 32 Denna rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna som är relevant för tolkningen av artikel 11 i stadgan utgör stöd för en vid tolkning av begreppet politisk åskådning i den mening som avses i artikel 10.1 e i direktiv 2011/95. Enligt denna tolkning inbegriper begreppet politisk åskådning varje åsikt, tanke eller tro som, utan att den nödvändigtvis är direkt och omedelbart politisk, kommer till uttryck genom en handling eller underlåtenhet, vilken av de aktörer som utövar förföljelse enligt artikel 6 i direktivet uppfattas som att den avser en fråga som rör dessa aktörers politik och/eller metoder och ger uttryck för opposition eller motstånd gentemot dessa.
- 33 För det tredje innebär en vid tolkning av begreppet politisk åskådning såsom ”skäl till förföljelsen”, i den mening som avses i artikel 10.1 e i direktiv 2011/95, att de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna ska beakta den allmänna situationen i ursprungslandet för den som ansöker om flyktingstatus, bland annat de politiska, rättsliga, juridiska, historiska och sociokulturella aspekterna i landet, för att fastställa huruvida en sådan politisk åskådning föreligger och huruvida det finns ett orsakssamband mellan denna åskådning och förföljelsen.
- 34 Domstolen har nämligen slagit fast att ett uttryck, genom en handling eller underlåtenhet, för en viss åsikt, tanke eller tro som inte är direkt och omedelbart politiskt, kan leda till att de ”aktörer som utövar förföljelse”, beroende på den specifika situationen i den sökandes ursprungsland, tillskriver en sådan åsikt, tanke eller tro egenskapen ”politisk åskådning” i den mening som avses i artikel 10.1 e och 10.2 i direktivet.
- 35 Domstolen har i detta avseende preciserat att det i en väpnad konflikt – särskilt i inbördeskrig – och när det saknas en rättslig möjlighet att undkomma obligatorisk militärtjänst, finns en stark presumtion för att myndigheterna i det berörda tredjelandet tolkar vägran att fullgöra militärtjänst som politiskt motstånd, oberoende av om den berördes personliga skäl härför i förekommande fall är mer komplicerade, och med förbehåll för att myndigheterna i den medlemsstat till vilken ansökan om internationellt skydd har lämnats in kontrollerar huruvida sambandet mellan en sådan vägran och det aktuella skälet till förföljelsen är sannolikt (dom av den 19 november 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Militärtjänst och asyl), C-238/19, EU:C:2020:945, punkterna 47, 48, 60 och 61).
- 36 Domstolen har vidare funnit att den omständigheten att en sökande av internationellt skydd varit med om att väcka talan mot sitt ursprungsland vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna med yrkande om fastställelse av att regimen kränkt grundläggande friheter, ska anses utgöra ett skäl till förföljelse som grundar sig på ”politisk åskådning”, om sökanden har en välgrundad fruktan för att denna rättsliga åtgärd vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna uppfattas av regimen som ett uttryck för politiskt oliktänkande som kan komma att bli föremål för vedergällning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, punkt 90).
- 37 Detta gäller även den omständigheten att en person som ansöker om flyktingstatus försöker skydda sina intressen genom att väcka talan mot aktörer som inte företräder staten och som agerar rättsstridigt gentemot sökanden, när dessa aktörer, på grund av de kopplingar som de genom korruption upprätthåller till staten, har möjlighet att använda statens repressiva apparat till nackdel för sökanden, även om sökandens agerande motiveras av att vederbörande vill skydda sina förmögenhetsintressen och personliga ekonomiska intressen.

- 38 Medlemsstatens behöriga myndigheter ska vid den bedömning av fakta och omständigheter som föreskrivs i artikel 4 i direktiv 2011/95, vilken enligt punkt 3 i denna artikel ska vara individuell och utföras mot bakgrund av samtliga aktuella omständigheter, varvid alla relevanta uppgifter ska beaktas, och däribland de som nämns i punkt 33 i denna dom, beakta att det kan vara särskilt svårt att direkt bevisa att en viss handling eller underlåtenhet från sökandens sida kan uppfattas som ett uttryck för ”politisk åskådning” av myndigheterna i ursprungslandet. I artikel 4.5 i direktivet medges nämligen att en sökande inte alltid kan styrka sin ansökan genom skriftlig eller annan bevisning. I artikeln räknas också de kumulativa villkor upp där sådan bevisning inte är nödvändig (se, analogt, dom av den 19 november 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Militärtjänst och asyl), C-238/19, EU:C:2020:945, punkt 55).
- 39 Såsom generaladvokaten har påpekat, i punkt 59 i sitt förslag till avgörande, ska den bedömning som det ankommer på dessa myndigheter att göra således avse huruvida det mot bakgrund av samtliga omständigheter är sannolikt att den sökande tillskrivits en politisk åskådning av de aktörer som utövar förföljelse.
- 40 Mot denna bakgrund ska frågan besvaras enligt följande. Artikel 10.1 e och 10.2 i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att begreppet politisk åskådning omfattar den omständigheten att en sökande av internationellt skydd, i den mening som avses i artikel 2 h och i) i direktivet, med hjälp av rättsliga medel försöker skydda sina förmögenhetsintressen och personliga ekonomiska intressen mot aktörer som inte företräder staten och som agerar rättsstridigt, när dessa aktörer, på grund av de kopplingar som de genom korruption upprätthåller till den berörda staten, har möjlighet att använda statens repressiva apparat till nackdel för sökanden, i den mån som de aktörer som utövar förföljelse uppfattar detta försök som opposition eller motstånd i en fråga som rör aktörerna eller deras politik och/eller metoder.

Rättegångskostnader

- 41 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artikel 10.1 e och 10.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet

ska tolkas så,

att begreppet politisk åskådning omfattar den omständigheten att en sökande av internationellt skydd, i den mening som avses i artikel 2 h och i) i direktivet, med hjälp av rättsliga medel försöker skydda sina förmögenhetsintressen och personliga ekonomiska intressen mot aktörer som inte företräder staten och som agerar rättsstridigt, när dessa aktörer, på grund av de kopplingar som de genom korruption upprätthåller till den berörda staten, har möjlighet att använda statens repressiva apparat till nackdel för sökanden, i den

mån som de aktörer som utövar förföljelse uppfattar detta försök som opposition eller motstånd i en fråga som rör aktörerna eller deras politik och/eller metoder.

Underskrifter